

Чъэпыогъум и 5-р — тиреспубликэ и Маф

Паркым бэмышлэу удэхьагъа?

Зыфатлорэр загъэкӀэжыкхэ уж. Гъэмэфэ мэзищым кыкӀоцӀ псэолъэшӀ организациехэм мыщӀ ИофшӀэнӀу щӀагъэцӀкӀагъэр умылгъэгъгъэмэ, джы умыгъошӀэныкӀи пшӀэхэнэп. Сыда плӀомэ тапэрэ илъэсипшӀи заулэм мыщӀ щытлӀэгъуштыгъэхэм ащыщхэу кыдэнэжыгъэхэр пкыгъо заулэ нахьыбӀп. ШыпкыэмкӀэ, ащ фӀэдиз ИофшӀэным пӀлухъгъэ мылкур Мыекъопэ кӀэлэ бюджетым фызшӀохынӀу щытыгъӀп. Адыгэ Республикэм и Президент кӀэщакӀо фӀэхуи, республикэ бюджетым имылку щыпцӀу кӀалэм чӀыфӀу ратыгъэмкӀэ гъӀкӀэжыкхын ИофшӀэнхэр зэшӀуахыгъэх. ДжырӀблагъэ Мыекъуапэ и МафӀ агъэмэфӀкы зэхъум, а пӀальэм ехъулӀу паркым ИофшӀэнхэр щӀахынхэ фаеу псэолъэшӀхэм пшӀэрылӀ афашӀыгъагъ, хьакӀэу кыкӀолагъэхэм алъэгъугъэ псӀтӀур ашӀлогъэшӀгъоныгъӀу ыкӀи ыгъэгъушӀуагъэху кытшӀошӀы.

ИофшӀэнышхо зерафагъэнфагъэм псэолъэшӀхэр кӀэгъушӀуштыгъэх ыкӀи ар ыльапсӀу загъэчаныштыгъ. Ау ащи изакъоп. ТхьакӀушынӀэ Аслъан, КъумпӀыл Муратэ, Михаил Черниченкэр мы объектум пчӀагъэрэ щылагъэх, ИофшӀэнхэр зэрӀщызэхъагъэхэм, агъэцӀкӀэхэрэм ядӀгъугъэ ренӀу анаӀ тӀрагъэтыгъ, ИофшӀэнхэр

кӀохэ зэхъум, кӀэ горӀэхэри хагъэхъажыгъэнхӀкӀи мӀхъу.

АпӀэ зӀкӀэ лъэсрыкӀо гъогоу илагъэхэм асфальтӀу ателыгъэр атырахыжыгъагъ, жьы хъугъэ чыгъхэр раупкӀхи дащыжыгъагъэх, джащ фӀэдӀу ыпӀкӀэ жьы хъугъӀу раупкӀыжыгъэхэм алъапсӀэхэр кычӀаххи, зӀкӀэри дащыжыгъагъэх. Стадионым ыльэныкӀокӀэ укӀо хъумэ ныбжыкӀэхэр кызышчышгорӀэ джӀэгупӀӀу илагъэр гуахыжыгъ. Джащ фӀэдӀу паркым иджабгъу лъэныкӀокӀэ щытыгъэ аттракционхэр зӀкӀэ гуахыжыгъэх. ИлъэсыбӀ хъугъӀу агъэфедӀ-

гуахыжыкхи, ахэр зыдӀщытыгъэ чӀыплӀэр джы плиткӀэхэмкӀэ пкӀагъӀу шъуамбгъоу щыт лъэсрыкӀо гъогум хагъэхъагъ. Ащ занкӀӀу урешалӀэ бассейным пӀэгъунӀгъоу щӀагъӀпсыгъэ фонтанӀу музыкальнӀкӀэ заджӀэхэрэм. МозайкӀэ шыкӀлӀкӀэ кафель шхӀонтӀэ плӀэмые цыкӀлӀхэр ащ егъӀпкыгъэхъш, чыжыкӀэ узыплӀӀкӀэ хыорым ухаплӀэрэм фӀэдӀу кыпшӀегъэхъу. ДӀхъапӀэм ыбгъуитӀукӀэ ыкӀи гъогубгъу псӀтӀуми электрическӀэ остыгъагӀлӀхэр ащӀагъӀпсыгъэх. ЗӀкӀэ лъэсрыкӀо гъогоу илӀхэр плиткӀэхэмкӀэ апкӀагъэх.

Паркым иджабгъу лъэныкӀо зэрӀпсаоу кӀэлӀцыкӀлӀхэм япшысӀэ дунай щыгъӀпсыгъ плӀоми

МэфӀӀкӀым пагъохыгъэ ари ащыш

хъушт. Сыда плӀомэ зэрӀпсаоу ар джырӀэ нӀс дӀмытыгъэ аттракцион кӀэракӀэ зӀмылӀӀэужыгъохэм зӀльаубыты, гъэмӀфӀэ пӀальэм телытагъӀу псы зӀрагъэхъуагъэхэр зӀрадыхӀтӀу. Ахэм электрическӀэ Иоф зышӀлӀэр къошӀо цыкӀлӀхэр зытетхэр, шарышхом уисӀу зыщыбгъӀчӀэрэгъун плъӀкыштыгъэр ахӀытх. КъошӀо цыкӀлӀхэр зытетхӀэ «хым» ыгузӀгукӀэ «кыу-хъэхэр» зымыгъӀгъошӀхэрэ ма-якышхор цыолъӀгъу. Уфаемэ, мы чӀыплӀэм лут тырым уищӀ-рыуагъэ кышчыбгъӀӀӀгъон плъӀкыштыгъ.

Стадионым ыльэныкӀокӀэ укӀо хъумэ, псы ушӀешӀон плъӀкышӀӀу фонтан цыкӀлӀу илагъ. Ар зӀрӀгуахыжыгъэр зымыгопагъэхэр кӀэлӀдӀэхэм кӀахӀкыгъэнкӀи мӀхъу, ау ар кыгъӀгӀэрзыжыкхы аттракционхэр зыдӀщытхӀэ чӀыплӀэм джащ фӀэдӀ фонтан цыкӀлӀу зӀрӀщагъӀпсыгъэм. НыбжыкӀэхэр кызышчышӀоштыгъэх чӀы-

штыгъэ унӀжӀ цыкӀлоу а чӀыплӀэм лутыгъэр, кыкӀокырэ шӀӀрӀхъышхоу ыпшӀӀкӀэ удищаӀ-зӀ кӀалэм ышыгу озыгъӀӀӀгъуштыгъэр, шхӀӀӀ цыкӀлӀур, кӀэлӀцыкӀлӀхэр гъогурыкӀоным ишапхӀэхэм зыщафагъасӀ-штыгъэхэр, нӀмыкыбӀэр гуа-хыжыгъ. ЫпӀкӀэ штыгъӀгъэхэм ащышӀу кыдэнэжыгъэр бӀп: илъӀс заулӀкӀэ узӀкӀӀӀӀӀӀӀмӀ агъӀпсыгъэ шхӀӀӀ цыкӀлӀур, фонтанӀу мылшӀӀмӀрӀ ищӀырхӀмӀрӀ зигъусӀхӀу зытешӀыхъагъэр ыкӀи псынкӀӀу лупхыжыкхын плъӀкышӀыным телытӀгъӀэ гъэмӀфӀэ шхӀӀӀӀ заул нылӀп.

Парк дӀхъапӀэр лъӀшӀу зӀхъокыгъэ хъугъэ. Фонтаным-рӀэ кӀӀгъӀгъӀшӀаплӀэхӀмрӀэ

Чъэпыогъум и 5-р — тиреспубликэ и Маф

пlэм шагъэуцугъ къэкlокlырэ щэрэхъышхоу укыирищкlыгъэ удэзыщаерэр, лъагъу ущылэу къалэр ыкlи къушъхъэхэр озыгъэлыгъурэр. Ыпкlэ зэрэщытыгъэм фэмыдэу, а псэуалъэр джырэ уахътэм нахъ тегъэпсыкlыгъ. Къыдэгъэкlакlохэм къыдалытагъэщтын ащ фэдэ щэрэхъышхохэм ялэ итlысхъапlэхэм кlэлэцlыкlухэр къарызыхуэ загъорэ къызэрэхэ-кlыштыгъэр. Кабинэ цlыкlухэр узыпхырыплгъырэ пластикп-чъэхэмкlэ къуэхъумагъэх. Къып-тещхэщтэп, къыптесэщтэп, чlыопсым изытэ емылгы-тыгъэу уитlысхъан, зыпллгы-хъан плъэкlышт.

Паркым игъэкlэжъын епхыгъэ лoфшlэн цlыкlу-шъо-

хъум генподрядчикэу щытыгъэ организацием ипашъу Валерий Мешалкиным гушылэгъу тызы-фэхъум къызэрилогъагъэмкlэ, жъы хъугъэ чыгъэу раупкlы-гъэхэм ачlыплэклэ чыгыкlэхэр агъэтlысыжыштых. Паркым идэхъапlэ ыбгъуитlукlэ ша-гъэтlысыштыхэр чыгъэ лъэкпъ дэхэ дэдэщтых. Енэгугъо бжы-хъэр ыкlэм зыфакlокlэ е гъэтхэ лъэхъаным чыгыкlэхэм ягъэтlысын рагъэжъэщткlэ.

Хэушъхъафыкlыгъэу фонтаныкlэм игугъу къэ-шlыгъэмэ хъушт. Мыщ игъэп-сын охъабэ ыхъыгъ, джыркlэ официалнэу къызлэуахыгъэп, наладчикхэм джыри ащ лoф-шашlэ. Итеплъэ имызакъоу, ащ илoфшlэни гъэшlэгъонэу щыт.

шlухъафтын шlагъомэ

кlухэр джыри къэнагъэх. Ат-тракционхэр зыдэщытхэ чlы-плэм амыухыгъэго лъэсрыкlо гъогухуэ илэм псэолъэшlхэм лoф шашlэу тlэгъугъэ. Джащ фэдэу паркыр агъэкlэжъы зэ-

Оборудованиер зычlэт чlыгунэ ащ илэр куоу гъэпсыгъэ, учlэхъан, зыщыпллгыхъан плъэкlышт. Къэлэ гупчэу Ле-ниным ыцлэ зыхъырым шагъэп-сыгъэ фонтаным фэмыдэу,

ыпкlэ зыпткlэ мыр ор-орэу бгъэлорышlэзэ, ордэ къэбгъэлон ыкlи ащ тетэу лoф ебгъэшlэн плъэкlыным тегъэпсыкlыгъ.

Мэфэ ошlухэм ны-тыхэр зигъусэ кlэлэцlыкlухэр паркым жъугъэу щылгъэгъуштых. Ат-тракцион зэмлэужыгъуабэу дэтхэм ахэр арагъэтlысхъэх, агъэджэгух, агъэчэфых. Ны-тыхэри ахэм адэтхэх. Билет-хэр зыщашлэрэ кассэхэм чэзы-ушхо ащымыхъуми, цlыфхэр

Нэмыкl объектхэр

Аужырэ илъэситlум Мые-къуапэ игъэкlэжъын епхыгъэ лoфшlэныбэ зэшlуахыгъ. Тыхэ-мыукъомэ, ахэр урамэу Крас-нооктябрьскэм илъэсрыкlо гъо-гухэр ыкlи къэлэ гупчэу Лени-ным ыцлэ зыхъырэр гъэкlэ-жыгъэнхэм къашежъэгагъэх. Ахэм яшlуагъэкlэ теплъэу

къэчъэплэ чlыплэу илэр джырэ уахътэм диштэу лэрыфэгъоу ашlыгъ. Шыпкъэ, стадионым зэрэпсауу гъэкlэжыгъэ хъуным пае джыри мылкъубэ ищы-кlагъ, лoфшlэныбэ щызэшlо-хыгъэн фаеу щыт. Ар къы-далытэзэ, футбол зыщешlэ-хэрэ стадион нэмыкl чlыплэ, поселкэу Краснооктябрьскэм, гъэрэкlо къыщызлэуахыгъагъ.

Мы мафэхэм къалэм игъэ-кlэжъын епхыгъэ лoфшlэнхэр лъагъэкlуатэх. Федералнэ бюджетым къыкlыгъэ мылкъу-р агъэфедэзэ, къалэм игъо-губэ агъэкlэжыгъ. Гушылэм пае, ахэм ащыщ бэшlагъэу кын тэзыгъэлэгъуштыгъэ гъогухуэ урамэу Чкаловым щыщ lахъэу Пионерскэм къыщыублагъэу

ренэу акlэрыплгъэгъоштых. Сыдэу щытми, мэфэ ошlухэр ягушlогъошху. Анахъэу зы-гъэпсэфыгъо мафэхэм.

Мы тхыгъэмкlэ паркым игъэкlэжъын епхыгъэ пстэур къытымылoтыкlыгъэнкlи мэхъу. Арышъ, хэткlи нахъышлур, ар икъоу зэхышlэным пае, ащ да-хъэу зыщигъэпсэфыныр, икlэлэцlыкlухэр щигъэджэ-гунхэр, щигъэтхъэнхэр ары. Мэ-зыри къыпэблагъэшъ, паркым жъы къабзэр сыдыгъокlи диз.

илэгъэм нэмыкl шыпкъэу джы зыхъожыгъ. Джащ фэдэу Адыгэ Республикэм и Прези-дент кlэщакlо фэхъуи, феде-ралнэ бюджетым мылкъоу къафитlупшыгъэм ишlуагъэкlэ къэлэ стадионым игъэкlэжъыни рагъэжыагъ. Гъэрэкlо ащ лoф-шlэнышхо шагъэцэкlагъ. Къо-кlыплэ лъэныкъомкlэ тетlыс-хъапlэу илагъэхэр, ахэр я 70-рэ илъэхэр ары загъэпсыгъагъэ-хэр, lуахыжъхи, икlэрыкlэ шыпкъэу зэрэпсауу плoми хъу-нэу ыпкъ къалэтыгъ, футбол зыщешlэхэрэ шъофэу илагъэри кlэ шыпкъэм тетэу агъэпсыгъ,

Гъэтхапэм и 12-м нэсырэр, Спартакoвскэклэ заджэхэрэ ура-мэу Степноим къыщыублагъэу Ворошиловым нэсырэр, урамэу Ворошиловыр, Железнодорож-нэм, Гагариным ащыщ lахъхэр, нэмыкlыбэр. Сыдэу щытми, гъэкlэжъын лoфшlэнхэм яшlуа-гъэкlэ кlымэфэ лъэхъаным транспортым изекlон нахъ дэгъоу гъэпсыгъэ хъушт, цlыфхэр игъом лoфшlапlэхэм якlоллэнхэмкlэ ащ ишlуагъэ къэкlошт.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Сурэтхэр lэшъынэ Аслъан тырихыгъэх.

Чъэпыогъум и 5-р — тиреспубликэ и Маф

Хэбзэихъухъэ органыр

ЯЮФШІЭН НАХЫБЭУ ШІУАГЪЭ КЪЫЗЭРЭРАГЪЭТЫШТЪМ ФЭЛАЖЪЭХ

ТелъхэпІэ гъэнэфагъэ зиІэ къыныгъохэр шыагъэх нахь мышІэми, аужырэ илъэсхэм Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иЮфшІэн нахьыбэу шІуагъэ къызэрэрагъэ-тыштым тетэу зэхашъ. Ащ ишы-хьат ЮфшІэн зимыІэхэм япчыагъэ къыкІегъэчыгъэным, ЮфшІэпІэ чІыпІэхэр къэгъэнэжыгъэнхэм ыкІи чІыпІакІэхэр къызэлухы-гъэнхэм ехьылІэгъэ Юфыгъохэр зэрахьанхэ зэралъэкІыгъэр, социальнэ пшъэрылъэу зыфашы-жыгъэхэр депутатхэм къызэрагъ-эшыпкъэжыгъэхэр.

Парламентым пшъэрылъ шъхьалэу иІэр — республикэм и законодательствэ нахьышІоу гъэпсыгъэныр — къагъэнэжыгъэ. ХэджакІохэр зыгъэгумэкІырэ къыныгъохэр депутатхэм мызэу, мытІоу зэхэсыгъохэм къашалъ-тыштыгъэх. Чаныгъэр принци-пиальнагъэр хэлъэу депутатхэр зэрэзэхушыгъэжыгъэтыгъэхэм, зэрэзэнэкъокъуштыгъэхэм кІаух фэхъугъ цІыфхэм социальнэ Іэ-пыІэгъу ятыгъэнымкІэ гъэцкІэ-кІо хабзэм иЮфшІэн гъэоры-шІэгъэным ехьылІэгъэ законхэр, бюджет ыкІи экономикэ полити-кэм, экономикэ хэхъоныгъэхэм, тыкъэзыуцухъэрэ чІыопсыр къэ-ухъумэгъэным яхьылІэгъэ закон-хэр зэраштагъэхэр.

ХэгъэунэфыкІыгъэн фадэ Пар-ламентым ыкІи ащ икомитетхэм язэхэсыгъохэм деловой нэшанэу ахэлъым зэрэхъуагъэр, законо-проектхэу зытегушІэхэрэм прин-ципиальнэ нэшанэ ахэлъэу депу-татхэр къызэрякІуалІэхэрэр. ЗытегушІэхэрэ Юфыгъо пэпчъ ехьылІэгъэ шІошІ гъэнэфагъэ депутатхэм зыдаІыгъэу, Адыгэ Республикэм и Президент, гъэ-цкІэкІо хабзэм зегурыІоныгъэ къазэрэдагъотыштым тетэу яЮф-шІэн зэхашъ. Депутатхэр гъэцкІэ-кІо хабзэм пэуцужьхэрэп, имышыкІагъэу енэкъокъухэрэп, сыда пІомэ хабзэм икІэлъэны-къуитІуи зы гухэлъ ыкІи зы пшъэрылъ зыфэлажъэхэрэр — республикэм шыпсэхуэрэм ящы-ІакІэ нахьышІу шыгъэныр ары.

Къэралыгъом игъэпсын еп-хыгъэ законодательствэр нахь дэгъоу шІыгъэным депутатхэр пылтыгъэх ыкІи пылтых. ЫпгІэкІэ зэрэщытыгъэм фэдэу, ащ ылтэпсэ шъхьалэу цыгъ Адыгеим иконсти-туционнэ гъэпсыкІэ ыкІи тизако-нодательствэ нахьышІоу шы-гъэныр зыгъэнфэрэ, обществен-нэ институтхэр ыкІи къэралыгъо хэбзэ органхэр къэгъэнэжы-гъэнхэмкІэ Адыгэ Республикэм и Конституциеу мэхъанэшхо зы-

Іэр. Федеральнэ законодатель-ствэм ыгъэнэфэрэ шапхъэхэм къапкъырыкІэ, Парламентым Адыгэ Республикэм и Конститу-ция зэхъокІыныгъэхэр фишІы-гъэх. Ахэм агъэнафэ Адыгэ Рес-публикэм иминистрэхэм я Каби-нет Юф зэришІагъэм ехьылІэгъэ отчет Адыгэ Республикэм и Пре-зидент Парламентым ыпашъхъэ илъэс къэс къыщишІын ыкІи Парламентым ыгъэнэфэгъэ уп-чІэхэм джэуапхэр къаритыжы-нхэ фадэу.

Джащ фэдэу аштагъэх Ассо-циациеу «АР-м имуниципальнэ образованиехэм я Совет», чІыпІэ зыгъэорышІэжыным иорганхэм Юф адэшІэгъэнымкІэ къэралыгъо хэбзэ органхэм фитныгъэу яІэхэр, нэмыкІ фитныгъэхэр зыгъэнэфэрэ законхэр. Федеральнэ законода-тельствэм ыгъэнэфэрэ шапхъэхэм адештэ республикэ законэу «ЯЮфшІэн зэрэзэхашагъэр теле-каналхэмкІэ ыкІи (е) радиокана-лымкІэ къэгъэлъэгъогъэнымкІэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм чІыпІэ цызиІэ политическэ партиехэм зэфэдэ фитныгъэхэр ягъэгъотыгъэнхэр» зыфиІорэри. Ащ зэригъэнафэрэм-кІэ, календарь мазэ пэпчъ парла-ментскэ партиехэм телеканалым такыкІи 10-м ыкІи радиокана-лым такыкІи 15-м къышчымыкІэу эфир уахътэ къашаратын фадэ.

Республикэм хэбзэныгъэм яп-хыгъэ и законодательствэ зэхъо-кІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм ехьылІэгъэ закон куп депутатхэм аштагъ. ШыкІо органым хэфэн-

хэм игарантиехэр политическэ партиехэм ягъэгъотыгъэнхэ гу-хэлъым падэ Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэм яхэбзэныгъэм яхьы-Іагъэ» зыфиІорэм зэхъокІыны-гъэхэр фашІыгъэх. Ахэм агъэна-фэ кандидатхэм яфедеральнэ спискэу хэджакІохэм аголосхэм япроценти 7-м нахь макІэ, ау проценти 5-м нэсэу зыхыгъэхэу депутат мандатхэр гошчыгъэнхэм хэмыфагъэхэм депутат мандатхэр ятыгъэнхэр. Джащ фэдэу Ады-гэ Республикэм и законэу мунци-пальнэ хэбзэныгъэхэр гъэхъа-зы-рыгъэнхэм ыкІи зэхэщэгъэнхэм фэгъэхъыгъэми зэхъокІыны-гъэхэр фашІыгъэх. Нахьыпэм мунципальнэ образованиехэм яІыкІо органхэм ахэтыным падэ зикандидатурэ къэзыгъэлъэгъо-щтым ыныбжэ илъэс 21-м къы-щыкІэ мыхъуштыгъэм, джы илъэс 18 зыныбжыгъэм зыкыгъэ-лъэгъон фитэу агъэпсыгъ.

Бюджет-финанс зэфыщыты-кІэхэм япхыгъэ норматив-право-вой гъэорышІэным ехьылІэгъэ Юфыгъошхохэр Парламентым шызэрахьагъэх. Джащ фэдэу рес-публикэ бюджетым ренэу зэхъо-кІыныгъэхэр фашІыштыгъэх. Зэрэпсау шІтэм, Адыгэ Респу-бликэм и республикэ бюджет ана-хъэу зыфэгъэзагъэр социальнэ Ю-фыгъохэр зэшІохыгъэнхэр, ыкІоу социальнэу мыхъумэгъэ граж-

данхэм ІэпыІэгъу ятыгъэныр, бюд-жетым епхыгъэ органхэм яІыгъын пэІухъэрэ мылкъур шІогъэ икІу къытэу гъэфедэгъэныр, мунци-пальнэ органхэм апашъхъэ хабзэм пшъэрылъэу шызыфишІыжы-гъэхэр шыкІэгъэнчъэу гъэцкІэ-жыгъэнхэр ары.

Тиреспубликэ инвесторхэр шылэжъэнхэм кІэгъэгущІугъэн-хэм иЮфыгъохэр зехъэгъэнхэр пшъэрылъ шъхьалэу Парламен-тым зыфегъэуцужы ыкІи депу-татхэр яшыпкъэу а Юфым пы-лтых. Ащ падэ ифэшъошэ зако-нопроектхэр агъэхъазырых, аш-тэх. Ахэм агъэнафэ къэралыгъо гарантиехэр, фэгъэкІогъэныгъэхэр, нэмыкІ кІэгъэгущІуныгъэхэр.

Парламентым пшъэрылъ шъхьалэхэм ахелъыгъэ социальнэ шыІакІэм, гъэсэнныгъэм ыкІи культурэм законодательнэ ухъа-зырыныгъэ ягъэгъотыгъэныр. ХэткІи шъэфэп гъэсэнныгъэм, наукам ыкІи культурэм лъэганІэу яІэм елытыгъэу обществэм хэ-хъоныгъэу ышІыхэрэм ыкІи ащ кІуачІэу иІэм уасэ къазэрафа-шырэр. Ренэу тарехьылІэ соци-альнэ зэфэныгъэм епхыгъэ Іо-фыгъохэм. Ахэм ашышых ком-мунальнэ фэІо-фашІэхэм ауасэ-хэр ыкІи ятарифхэр, псауныгъэр къэухъумэгъэныр, фэгъэкІогъэ-ныгъэ зиІэ купхэм Іэзэгъу уцхэр алэкІэгъэхъэгъэнхэр ыкІи ахэм ауасэхэм язытет, цІыфхэм мафэ къэс агъэфедэрэ товархэм ауасэ-хэр зэрэзэхъокІыгъэхэрэм, сабыи-бэ зиІэхэм ыкІи фэныкІо дэдэ-хэм зычІэсышт унэхэр ягъэгъо-

тыгъэнхэм, экономикэм иЮфы-гъохэм, аужыпкъэм бытовоей пыдзафэхэм ядэщын зэрэзэхэ-щагъэм. Шъыпкъэ, мы лъэны-къохэмкІэ джыри Парламентым ЮфшІэныбэ къыпыщылъ, ау ышІагъэри макІэп.

ГушыІэм падэ, бэрэ зытегушы-Іэхэ уж аштагъ АР-м и Законэу «Сабыим ифитныгъэхэр къэухъу-мэгъэнхэм ехьылІэгъэ Юфыгъо зырызхэм афэгъэхыгъэ» зыфи-Іорэр. Статистикэм къызэригъэ-лъагъорэмкІэ, зыныбжэ имы-кІугъэхэм правукъоныгъэхэр нахьыбэмкІэ зызэрахъэхэрэр пчыхъэ ыкІи чэщ лъэхъанхэр ары. Ны-тыхэр ямыгъусэхэу зы-ныбжэ илъэс 16—18-м нэмысы-гъэхэр пчыхъэ ыкІи чэщ лъэхъан-хэм урамхэм атетыхэ, зыдэщы-Іэнхэр имышыкІэгъэ чІыпІэхэм ашыІэхэ мыхъуштыгъэу зыгъэнфэрэ законом, депутатхэм зэралъы-тэрэмкІэ, шынэгъончыагъэр гъэ-пытэгъэнымкІэ, джащ фэдэу ныбжыкІэхэм зэрахъэрэ бзэ-джэшІагъэхэм къаІегъэчыгъэ-нымкІэ ишІогъэшхо къэцкІошт.

ЗычІэ къетІогъэ къыныгъор занкІэ пІоми хъунэу епхыгъэ спортым хэхъоныгъэ егъэшІы-гъэным, физическэ культурэр пропагандэ шІыгъэным. Ащ падэ чІыпІабэмэ футбол ешІапІэхэр къащызІауахы, физкультурнэ-оздоровительнэ комплексхэр агъэпсых.

НэмыкІ къыныгъоу зигугъу къэшІыгъэн фадэхэм ашыщ куль-турэм иучреждениехэу къуаджэ-хэм, къуытырхэм адэтхэр къэгъэ-нэжыгъэнхэр, ахэм аматериаль-нэ-техническэ базэ гъэтэрэзыгъэ-ныр. ГухэкІ нахь мышІэми, бэ-шІагъэ ахэм язытет уигъэрэзэнэу зышымытыр. Культурэм иучре-ждениехэм икІоу мылкъу зэра-пэІуамыгъахэрэм ныбжыкІэ-хэм пІуныгъэ дэгъу ахэлъхъэгъэ-ным шыкІагъэ фешІы. Ар къы-дилыгътэзэ, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм унашъоу ышІыгъэмкІэ министр-хэм я Кабинет игъо фильэгъугъ гухэлъ гъэнэфагъэм телыгъэгъэ Республикэ программэу «Куль-турэм иучреждениехэу къуаджэ-хэм, къуытырхэм, чылагъохэм адэтхэр къэгъэнэжыгъэныр ыкІи хэхъоныгъэ ягъэшІыгъэныр» зыфиІоу 2011—2014-рэ илъэс-хэм ателытагъэр зэхэгъэуцогъэ-ныр ыкІи 2010-рэ илъэсым штэгъэныр. Джащ фэдэу уна-шъом егъэнафэ программэр гъэцкІэжыгъэным икІу фэди-зэу мылкъу пэІугъэхъэгъэныр Правительствэм игъо зэрэфалъ-гъурэр.

НЭГЪУЦУ Хьамид.

ЗэхъокІыныгъэшІухэр къыздихыгъ

Унэ-коммунальнэ хъызмэтым шыкІорэ зэхъокІыныгъэхэм ІэпыІэгъу афэхъугъэным тегъэпсыхъэгъэ феде-ральнэ Фондэу зэхашагъэм ишІуа-гъэкІэ тиреспубликэ икІалэхэмрэ ирайонхэмрэ фэтэрыбэу зэхэт унэ пчыагъэ капиталнэу ашагъэцкІэ-жыгъэ. ЗашІыгъэм къышгъэжыагъэу зэ нэмыІэми капиталнэу гъэцкІэжыгъэн зэрамышІыІэгъэ унэхэм ашыщыбэмэ джы тепІыакІэ яІэ хъугъэ.

Адыгэ Республикэм псэолъэ-шынымкІэ, транспортымкІэ, унэ-коммунальнэ ыкІи гъогу хъызмэтхэмкІэ и Министерствэ

ЖКХ-мкІэ иотдел ипашъэу Ныбэ РусІьан къызэрэтиІуагъэмкІэ, квартирабэу зэхэт унэхэр капиталнэу гъэцкІэжыгъэн-хэмкІэ федеральнэ программэу 2008 — 2011-рэ илъэсхэм ателытагъэм ишІуа-гъэкІэ Фондым къыкІэу сомэ миллион 846,6-рэ тиреспубликэ къыІэкІэхъагъ. Республикэ ыкІи чІыпІэ бюджетхэм, квар-тирэхэр зиунаехэм халъхъэгъэ ахыщэр а пчыагъэм хэбгъэхъожыгъэм, Адыгеим ит квартирабэу зэхэт унэхэр капиталнэу гъэцкІэжыгъэнхэм псэумкІи сомэ 1 миллиардрэ миллион 75-рэ апэІуагъэхъагъ. Мы ахыщэмкІэ тиреспубликэ имуниципальнэ

псэупІэхэм квартирабэу зэхэт унэ 609-рэ капиталнэу ашагъэцкІэжыгъэ. Къэ-Іуагъэмэ хъушт Адыгеим шагъэцэ-кІэжыгъэ унэхэм чІыпІэу аубытырэр республикэм псэупІэ фондэу иІэм ызы-ныкІо нахьыбэ зэрэхъурэр. ПсэумкІи Адыгэ Республикэм фэтэрыбэу зэхэт иунэ фонд квадратнэ метрэ миллион 2 мэхъу. Ащ къэушышыхъагы унэ-коммунальнэ хъыз-мэтым ылтэныкъокІэ илъэси 4-м къы-кІоцІ Адыгэ Республикэм хэхъоныгъэш-хохэр зэришІыгъэхэр.

Аужырэ ыкІи я 4-рэ Іахъэу федераль-нэ Фондым АР-м къыфитІупшыгъэмкІэ квартирабэу зэхэт унэ 199-рэ капиталнэу агъэцкІэжыгъэ. Чъэпыогъум и 1-м нэс къээнгъэ ЮфшІэнхэр ахэм ашауыштыгъ.

ЕЛБЭШЭ РусІьан.

Сурэтхэр ІэпІыгъэ АстІан къытырыгъэх.

Чъэпыогъум и 5-р — тиреспубликэ и Маф

А. ЯкIэкъом ишIэжъ пхъэмбгъу

Я 22-рэ чыплэр ылыгъ

Апшэрэ гэсэныгъэм исистемэ Адыгеим хэхьоныгъэ щышIынымкIэ Иофышхо зышIагъэу, илъэс 24-рэ Адыгэ къралыгъо кIэлэгъэджэ институтым (джы университетым) ипэцагъэу, общественнэ ыкIи къралыгъо ИофышIахуагъэу, Хэгъэгъу ззошхом хэлэжъагъэу, Адыгэ Республикэм наукэмкIэ изаслуженнэ ИофышIахуагъэу Александр зычIэсыгъэ унэм ишIэжъ пхъэмбгъу кыщыцIуахыгъ.

рэ я Институтэу университетым хэтым ипашэу Кобл Якъубэ, Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ икомиссие ипашэу Хъут Юрэ ыкIи нэмыкIхэр.

СИХЪУ Гоцнагъу.

Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан зэхэхъэм кыщытырихыгъэх.

Ащ фэгъэхьыгъэ зэхэхъэм къекIолIагъэх А. ЯкIэкъор зипэ-щэгъэ еджапIэм иофышIэхэр, иныбджэгъугъэхэр, илахьылхэр, игъунэгъухэр.

Зэхэхъэр кызылIуихыгъ ыкIи зэрицагъ Адыгэ къралыгъо университетым иректорэу Хъунэгъо Рэщыдэ. Пэублэ гушылэу ащ кышIыгъэм кыщытегушылэгъ ЯкIэкъом ищыIэныгъэ гъогу, университетыр джы непэ зынэсыгъэ лъэгапIэм нэсыным пае ащ Иофэу ышIагъэм.

ЕтIанэ къэгъушылагъэх Адыгэ къралыгъо университетым ипрофессорэу Къуныжъ Мыхъамэт, физическэ культурэмрэ спортым-

МГУ-м политологиемкIэ ифакультет математическэ амалхэмкIэ политикэм фэгъэхьыгъэ прогноз шIыгъэнымкIэ илабораторие испециалистхэм Урысые Федерацием ирегионхэм щыIэкIэ-псэукIэу арылтым ирейтинг зэхэгъуагъ. Специалистхэм кызырагъэнэфагъэмкIэ, цIыфэу регионым щыпсэу-хэрэм щыIэкIэ амалэу яIэхэмкIэ 2010-рэ илъэсым иапэрэ илъэсныкыо Адыгэ Республикэм я 22-рэ чыплэр ылыгъ.

ЦIыфхэм щыIэкIэ-псэукIэу яIэм изытет къэгъэнэфэгъэным, математическэ амалхэмкIэ ар къэгъэлъэгъогъэным пае специалистхэм лъэныкыуи аштагъэр. Ахэр регионым миграция ИофхэмкIэ изытет, илъэсым нэс зыныбжэ кIэлэцIыкIоу дунаим ехыжыхэрэм япчъагъэ зыфэдизыр, цIыфым ищыIэныгъэ зэрэщынэгъончъэр, фэIо-фашIэхэр зэрафагъэцакIэхэрэм идэгъугъ, ИофшIапIэ чыплэу регионым иIэр ыкIи гурыт лэжъапкIэу ащ илгыр зыфэдизыр.

Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм

Егъэджэн Иофым гъэхъагъэу щышIыгъэхэм, районым гэсэныгъэмкIэ иучреждениехэм егъэджэн-пIуныгъэ ИофшIэныр зэрищыкIагъэм тетэу ащызэхэщэгъэным илахьылIу зэрэхишIыхъагъэм апае Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ Самохвалова Аллэ Гаврил ыпхъум, муниципальнэ образованиеу «Джэджэ районым» иадминистрация гэсэныгъэмкIэ игъэIорышIапIэ ипашэ.

Илъэсыбэ хъугъэу шIуагъэ кытэу гэсэныгъэм ылъэныкыокIэ Иоф зэришIэрэм, гэсэныгъэр методологием ылъэныкыокIэ нахьылIоу зэхэщэгъэным илахь зэрахышIыхъагъэм, IэпIэсэныгъэ ин зыхэлэ кIэлэгъэджэхэм ягъэхъазырын чанэу зэрэхэлажъэрэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ Бондаренко Нинэ Николай ыпхъум, муниципальнэ образованиеу «Джэджэ районым» иадминистрация гэсэныгъэмкIэ игъэIорышIапIэ ирайон методкабинет ипашэ.

Илъэсыбэрэ гуетыныгъэ фырилэу Иоф зэришIагъэм, IэпIэсэныгъэ ин хэлэу егъэджэным гъэхъагъэу щышIыгъэхэм апае Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ Выкъэ Зое Хыдэ ыпхъум, муниципальнэ образованиеу «Джэджэ районым» иадминистрация гэсэныгъэмкIэ игъэIорышIапIэ испециалист шъхъалэ.

ВETERАНХЭМРЭ УАХЪТЭМРЭ

— Сыныбжэ илъэс 85-м къехъугъ, щыIэныгъэм къыни, гушIуагъуи щыслъэгъугъ, — еIо ГъукIэлI Мухъдинэ. — Анахъэу сызыгъэгъушхорэр Адыгэ Республикэр зэрэтиIэр ары. Крас-

ПЕНСИЕХЭМКIЭ ФОНДЫМ ШЪУЦЕГЪЭГЪУАЗЭ

ШыкIэхэм зэхъокIыныгъэхэр афэхъугъэх

Урысые Федерацием и Правительствэ 2010-рэ илъэсым шышъхъэлум и 18-м номерэу 635-рэ зытет унашъоу къыди-гъэкIыгъэмкIэ страховать шIыгъэ цIыфым пенсиехэм апае зэлуиэгъэкIэгъэ мылкъоу ышъхъэ телъытэгъэ счетым ригъэхъагъэр ежъ щымыIэжъ зыхъукIэ зыIукIэжынын фитхэм УФ-м ПенсиехэмкIэ ифонд зэраритыжырэ ШыкIэхэм зэхъокIыныгъэхэр афишIыгъ.

АпэрэмкIэ, зэхъокIыныгъэхэр алъыIэсыгъэх цIыфымрэ къралыгъомрэ зэдыхэлажъэхэзэ пенсиехэм апае мылкъу зэлуиэгъэкIэгъэным ехьылIэгъэ Программэм хэлажъэхэрэм. ЫныбжыкIэ пенсием нэмысыгъэу Программэм хэлажъэрэм идунай зихъожькIэ ащ икIэн зыIукIэжынынэу щытхэм дунаим ехыжыгъэм ышъхъэ-кIэ тынэу исчет ригъэхъагъэр къралыгъом инвестицион-

нэ фондэу кыыхигъэхъагъэри аратыжы.

Урысые Федерацием ПенсиехэмкIэ ифонд и Адыгэ республикэ Къутамэ 2010-рэ илъэсым шышъхъэлум пенсиехэм апае зэлуагъэкIэгъэ ахъэу сомэ мин 925-рэ аритыжыгъ. Ащ хахъэх Программэм хэлэжъагъэхэм ашъхъэкIэ атыгъэ сомэ мин 18-р ыкIи къралыгъом къафыхигъэхъогъэ сомэ мин 18-р.

ЯтIонэрэмкIэ, ятIонэрэ е ащ кыкIэлэыкIогъэ сабий къазэрэфэхъугъэм пае ны (унэгъо) мылкъоу хабзэм къаритыгъэр ыкIи ИофшIэнымкIэ пенсиехэм апае мылкъу зэлуиэгъэкIэгъэным фэшI ным исчет рагъэхъагъэр пенсие мылкъур ятыжыгъэным ифитныгъэ зилэхэм аратырэп. ЗыгорэкIэ ИофшIэнымкIэ

пенсие фамыгъэуцугъэу ным идунай ыхъожьыгъэмэ, ны мылкъур гъэфедэгъэным ифитныгъэ тым е лъфыгъэхэм аIокIэжы ыкIи законодательствэм ыгъэнэфэрэ лъэныкыохэм ар апэлуагъэхъан алъэ-кIышт.

2010-рэ илъэсым ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ ИофшIэнымкIэ ным ипенсиехэм апае мылкъу зэлуиэгъэкIэгъэным ны (унэгъо) мылкъур пэлу-гъэхъагъэным ехьылIэгъэ зы-явлениитIу кырахыллагъ.

Хэгъэгъу ззошхом иветеранэу ГъукIэлI Мухъдинэ. — Анахъэу сызыгъэгъушхорэр Адыгэ Республикэр зэрэтиIэр ары. Крас-

ИотыкIырэ заявление рыхьылIэн фае. Заявлением кыщыбгъэлъэгъон плъэкIышт пенсиехэм апае мылкъоу зэлуиэгъэкIэгъэм щышIахъэу нэгбгырэ пэпчэ Iу-кIэжыщытэр зыфэдизыр. ЦIыфым изаывление илахьыл-благъэхэм ямызакъоу, кIэныр зы-IукIэжыщытэу кыщыгъэлъэгъошхэр хэтырэ цIыфыны ылъэ-кIышт.

ЗыгорэкIэ мы Иофым ехьылIэгъэ упчIэ зилэхэр гъэзетеджэхэм къахэкIыхэмэ, шъузыщыпсэурэ чыплэм ПФР-м иорганэу щылэм зыфэжъугъэз е ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ телефонэу 53-63-54-кIэ шъуафитеон шъулъэкIышт.

Маргарита ТАТОСЯН. ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ инвестирование ИофшIэныр зэхэщэгъэнымкIэ ыкIи учет шIыгъэнымкIэ купэу щызэхэщагъэм ипаш.

Рэгушхо

Хэгъэгъу ззошхом иветеранэу ГъукIэлI Мухъдинэ. — Анахъэу сызыгъэгъушхорэр Адыгэ Республикэр зэрэтиIэр ары. Крас-

нодар крайм тыхагъэхъажыщтэу загъорэ кърбархэр зэхэсэхых — ащ лъапсэ имылэу сэлъытэ. Тиреспубликэ иэкономикэ, иполитикэ щыIагъэ дгъэпытэзэ, тапэкIэ тылгыкIуатэ сшIоигъу.

ГъукIэлI Мухъдинэ общественнэ Иофыгъомэ ягъэцэкIэн хэлажъэ. Мамырэу тызэрэпсэурэр лъэпкэу Адыгэ Республикэм исмэ яшIушIагъэу елътэ. Тинеушрэ мафэ нахьылIу зэрэхъу-щтым ищыхъэ телъ.

Сурэтым итыр: Хэгъэгъу ззошхом иветеранэу ГъукIэлI Мухъдинэ.

Чъэпыогъум и 5-р — тиреспубликэ и Маф

ЛЪЭПКЪ ИСКУССТВЭР—ТИБАЙНЫГЪ

Тикъушьхьэхэр зэпагъэджэжьых

Урысыем иконцерт къэтынIэ анахь дахэмэ, Абхъазым, США-м, Тыркуем, Германием, Сирием, нэмыкI хэгъэгъэхэм тилъэпкъ ордэхэр ащызыгъэIугъэмэ ащыщых Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэхуэ Сэкъурэ Ольгэрэ Нэхэе Тэмэрэрэ. Зэкъош республикэхэм тиорэдыло цIэрыIохэр ащэпсэхуэмэ, зIокIэх, ятворчествэ зэрэIагъэкIотэщтым зэдегупшэсэх. Адыгэ лъэпкъым зиужьыжьыным, дунаим нахьышIоу щашIэным афэгъэхьыгъэ ордэхэр цIыфмэ зэхарагъэхы ашIоугъу.

— Адыгеим и Президентэу ТхьакIушынэ Аслъан бэмышIэу кысфэгъушIуи, «Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэ» зыфиIорэ шытхуэцIэр къэзыушыкхытырэ тхылъыр кыситыжьыгъ, — еIо Сэкъурэ Ольгэ. — Президентым уасэ кызырэфышIыгъэм фэшI лъэшэу сыгушIуагъ. Адыгеим ордэ фэсысынэу ТхьакIушынэ Аслъан есIуагъэш, сигушыIэ къэзгъэшпыпкъэжьыным сыпылгъ. Мыекъуапэ концерт кышчытынэу симурад, кIэу згъэхъабырэрэ программэм искусствэр зикIасэхэр езгъэдэушIытх.

— Сэкъурэ Ольгэ Налшык щэпсэу, иорэд къэIуакIэ бэшIагъэу сIоIогъэшIэгъон. Концертхэм, пчыхъзэхъахъэхэм ташызэIуIэныр тигуап, — еIо Урысыем изаслуженнэ артисткэу, Адыгеим инароднэ артисткэу Нэхэе Тэмэрэ. — Орэдылом ымакъэ бэрэ итыныр Iоф кызырэкIоу

щытэп. Сэкъурэ Ольгэ ащIэ шысэ тепхынэу зылытэрэмэ адесэгъаштэ.

Къэбэртэе-Бэлъкъарымрэ Адыгэ Республикэмрэ яорэдыло цIэрыIохэу Сэкъурэ Ольгэрэ Нэхэе Тэмэрэрэ АР-м имэфэкI зэхъэхэм, Адыгэ культурэм ия V-рэ Дунэе фестиваль ахэлэжьэщтых. Лъэпкъ ордэу къалоштхэмкIэ тагъэгъушIошт.

Гъатхэр къэзыгъэдахэу, огул къэзыгъэшIэтэу, дунаир нахь кIэракIэ зышIырэмэ искусствэм шылажьэхэрэ ащыщых. Сэкъурэ Ольгэрэ Нэхэе Тэмэрэрэ амакъэ уедэIу зыхъукIэ, Кавказ шьолъырым икъушъхьэ анахь лъагэхэр зэпагъэджэжьыхэу кышшыхъуэ, гум зырагъэлэты.

Сурэтым итхэр: Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэхуэ Сэкъурэ Ольгэрэ Нэхэе Тэмэрэрэ.

ЗЭКЪОШНЫГЪЭМ ИГЪОГУХЭМКIЭ

Тибыракъ дунаим щашIэ

Адыгэ Республикэм къэралыгъо гъэпсыкIэм тетэу щаштэгъэ быракъыр дунаим щыпсэурэ тилъэпкъэгъумэ ябыракъ хъугъэ.

Ткъош Къэрэщэе-Щэрджэ-сым иныбжыкIэхэр джырэблагъэ Адыгэ Республикэм ихъакIагъэх. Къыкь Марьянэ, Тукъбай Дианэ, Къыкь Къэсэй кызырэтаIуагъэу, адыгэ быракъыр дунаим зэрэщыбыбатэрэм общественнэ мэхъанэу иIэм хэхъо. Нысашэхэм, мэфэкIэхэм адыгэ быракъыр ащыбыбатэу залъэгъукIэ лъэпкъым зэрэгушхохэрэр гушчыIэкIэ къафалорэп.

Адыгэ Республикэм ибыракъ и Мафэ илъэс къэс мэ-

лылфэгъум и 25-м дунаим шыхагъэунэфыкIыгъэ, ащ ехыIэгъэ мэфэкI зэхъэхэри зэхъэнхэу общественнэ движениэхэмрэ хабзэм икIулы-кIушIэхэмрэ пылтых.

Сурэтым итхэр: Къыкь Марьян, Къыкь Къэсэй, Тукъбай Диан.

АДЫГЭ КУЛЬТУРЭМ ИЯ V-рэ
ДУНЭЕ ФЕСТИВАЛЬ
ИПЭГЪОКI

Илъэпкъ рэгъушхо

Санкт-Петербург къэралыгъо консерваториу Римский-Корсаковым ыцIэ зыхъырэр къэзыухыгъэ КIыкI Софэ Мыекъуапэ щапIугъ, музыкальнэ училищыр кышчыухыгъ. Адыгэ культурэм ия V-рэ Дунэе фестиваль, Адыгэ къэралыгъо университетымрэ искусствэхэмкIэ Адыгэ республикэ колледжымрэ яюбилей зэхъэхэмэ ахэлэжьэнынэу зегъэхъабыр.

Мыекъуапэ щымыпсэуми, Адыгэ Республикэм, къош республикэхэм акIэрычыгъэп. Санкт-Петербург шеджэзэ, Iоф щышIэзэ тиреспубликэ имэфэкI зэхъэхэмэ адыгэ ордэхэр, классикэм хэхъэгъэ произведениэхэр къащелох. Концерт программэ гъэшIэгъон ащ шIэхэу зэкъош республикэхэм къащитышIт. Пэсэрэ адыгэ ордэхэр, лъэпкъ шIэжьым, шIульэгъум афэгъэхьыгъэхэр кылоштых.

КIыкI Софэ лъэпкъ гупшысэм епхыгъэ зэлукIэхэр шIогъэшIэгъонх, пIуныгъэ мэхъанэу яIэр егъэлъапIэ. Хэгъэгъу зэошхом ТекIоныгъэр кызышчыдахыгъэр илъэс 65-рэ зэрэхъурэм ехъулIэу Санкт-Петербург кышчызэIуахыгъэ мыжьобгъур Ленинград хэкум ишъхъафитныгъэ фэзаохэзэ лыхъужьэу фэхыгъэ адыгэ дзэкIолIмэ афэгъэхьыгъ.

— Зэхъэхэр зэгъэпшэщтыр сIагъэп, гъунэ имыIэу силъэпкъэгъумэ сарыгушхуагъ, — еIо КIыкI Софэ. — ЗэхэщакIо Iофым фэхъугъэмэ лъэшэу сафэраз. Ащ фэдэ зэлукIэхэм лъэпкъэу узышчыщыр, уезыгъэджагъэхэр, уилахылыхэр, ныбджэгъухэр, республикэу узышчыщым иIэшъхьэтетхэр унэгъу кыкIагъэуцох.

Адыгэ культурэм ия V-рэ Дунэе фестиваль шIукIэ зыгу кинэжьышIтмэ КIыкI Софэ ащыщ. IэкIыб хэгъэгъумэ къарыкIыгъэ тилъэпкъэгъухэм зэрэлукIэщтым дэгъулэ.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Сурэтым итыр: адыгэ дзэкIолIмэ къафызэIуахыгъэ мыжьобгъум дэжъ шыкIогъэ зэхъэхэм КIыкI Софэ хэлажьэ.

ФУТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

«Зэкъошныгъэр» атекIуагъ

«Кавказтрансгаз» Рыздвяный — «Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — 1:2.

Ионыгъом и 30-м зэдешIагъэх.

Къэлапчъэм Iэгъаор дзэйдзагъэхэр:

Балабанов, 37, Узден, 69, «Зэкъошныгъ». Литовченко, 21, «Кавказтрансгаз».

Чъэпыогъум и 5-р — тиреспубликэ и Маф

Республикэм иэкономикэ щылакIэ ехьыллагъ

зэкIэми тэшIэ кызытынэкIыгъэ илъэсым Урысыер ыкIи ащ дыкIыгъоу Адыгеир дунэе экономикэ-финанс кыныгъохэм зэрахэтыгъэхэр ыкIи ащ ыпкъ кыкIэу отраслэ зэфэшхьафхэм ахэхьэрэ предприятиехэм ялофшIэн кызыэрэкличыгъагъэр. А кыныгъом ифэмэ-бжьымэхэм ахэт IофшIапIэхэр джыри щылэх нахь мышIэми, непэ теубытагъэ хэлъэу къэплон плэкIышт экономикэр зыужьыжьиным игъогу зэрэтеуцагъэр. Пчъагъэхэми ар нафэ кытфашы.

Отраслэхэр зыужьыжьиным игъогу теуцагъэх

Адыгэ Республикэм ипромышленнэ комплекс тызыхэт илъэсым иапэрэ кIэлъэныкIо Iоф зэришIагъэм кызыэригъэлъэгъагъэмкIэ, ыпэрэ илъэс кыныгъохэм ялбытыгъэмэ, нахьышIум ылъэныкIокIэ зэхокIыныгъэхэр ащ фэхьугъэх. Сомэ миллиарди 10,3-рэ зыосэ продукциие предприятиехэм кыдагъэкIыгъ ыкIи щэфакIохэм альагъэлэсыгъ. 2009-рэ илъэсым иапэрэ мэзих елбытыгъэмэ, Адыгеим ипромышленнэ производствэ проценти 109,4-м нэсэу продукциие зэфэшхьафхэр кыдыгъэкIыгъэх. Кыблэ федеральнэ округымкIэ ар проценти 108,6-рэ ыкIи Урысые гурытымкIэ проценти 110,2-рэ хьуштыгъэ. Кыблэ федеральнэ округым хэхьэрэ субьектхэм азыфагу Адыгэ Республикэм яплIэнэрэ чIыплэр щибубытыгъ.

ХэгъэунэфыкIыгъэмэ хьушт 2010-рэ илъэсым иапэрэ мэзих нахь ин ыкIи гурыт предприятие 26-м къашыгъэм зэрэхагъэуагъэр. Ахэм ащыщхь ОАО-у «Мыекъопэ машинэшI заводыр», ОАО-у «Мыекъопэ-промсвязыр», ОАО-у «Адыге-янеруд» зыфиIорэр, ОАО-у «Шэуджэн» щэ заводыр, ОАО-у «Джэджэ» щэ заводыр, ООО-у «Формика-Юг» зыфиIорэр, нэмыкIхэр. Ыпэрэ илъэсым елбытыгъэмэ, ахэм продукцияеу кыдагъэкIыгъэр фэдэ пчъагъэкIэ нахьыб. Шыпккъэ, ащ кыкIырэп лъэш дэдэу кIырыугъэху, нафэ кышIырэр продукцияеу кыдагъэкIырэм ибагъэ кризис илъэсым хэпшIыкIэу кызыэрэщыкIэгъагъэр ыкIи ащ елбытыгъэмэ, джы хэхьоньгъэшIухэр ашIыху зэраублагъэр ары.

Продукцие шхьаIэм ибагъэ хэхьоньгъэ фэшIыгъэнымкIэ хэпшIыкIэу зышIуагъэ къэкIуагъэхэм ащыщ промышленностым ипредприятиехэм инвестициехэр зэрашагъэфагъэхэр. Джащ фэдэу тызыхэт илъэсым пыкIыгъэ пIальэм промышленнэ производствэм пылэ предприятие 18-мэ банкхэм чIыфэу къалахыгъэхэм япроцент тегъахьохэм апае къэралыгъо IэпыIэгъоу сомэ миллиони 9,5-рэ аратыгъ.

Республикэм кышчыдагъэкIырэ продукциер межреги-

ональнэ бэдзэршIыпIэм нахь дэгъоу щыIугъэкIыгъэнымкIэ IэпыIэгъу афэхьугъэн гухэлъым пае, предприятиехэр отраслэхэм якъэгъэлъэгъон зэфэшхьафхэм ахэдгъэлажэщтыгъэх. Гушылэм пае, тызыхэт илъэсым имэзае Адыгэ Республикэм игъомылэпхьэшI ыкIи перерабатывающэ предприятиехэр хэлэжыагъэх гъомылапхьэхэр, шьонхэр ыкIи сырьер кызыщагъэлъэгъогъэхэ международнэ къэгъэлъэгъонэу «Продэкспо-2010-рэ» зыфиIоу Москва щыIуагъэм, мэлылфэгъум «Гъомылэпхьэ бэдзэршIыпIэр — 2010-рэ» зыфиIоу къалэу Волгоград щызэхашэгъагъэм.

Мэкъумэщ хьызмэтым ихэхьоньгъэхэр тызыхэт илъэсми лъигъэкIотагъэх. Отраслэм мэзихым сомэ миллиарди 3-рэ миллион 89,6-рэ зыосэ продукцияеу кыдагъэкIыгъэх. Ар гъэрэкло иапэрэ мэзих IофшIагъэу къагъэлъэгъогъагъэм елбытыгъэмэ, проценти 101,3-рэ мэхьу. КъэкIыхэрэм къатырэр процент 18-кIэ нахь макIэ хьугъэми, былымхьуным проценти 2,2-кIэ нахьыбэу продукцияеу кыдагъэкIыгъэх. Продукциер къэхьыжыгъэнымкIэ отраслэм шагъээнэфэгъэгъэ прогнозхэм проценти 100,6-м нэсэу зыкагъэщыпккъэжыгъ.

Инвестиционнэ IофшIэныр. Ащ бэрэ игугъу тэшIы ыкIи хэхьоньгъаIэхэм ахэр сыдыгъокIи лъапсэ афэхьу. Гухэки нахь мышIэми, тызыхэт илъэсым иапэрэ мэзих инвестициехэр агъэфедэгъэхэм ябагъэ сомэ миллиарди 3-рэ миллион 391,7-м шIокIыгъэл. Арэуштыгъэу зыкIатIорэр ыпэрэ илъэсым агъэфедэгъэм ар ипроцент 86,4-м шIокIыгъэпышъ ары. Шыпккъэ, Краснодар краир хэмытэу, Кыблэ федеральнэ округым хэхьэрэ субьект пстэуми Адыгеим фэдэу инвестициехэм къащыкIичыгъ. Тигъунэгъу Краснодар краим инвестициеу шагъэфагъэхэм ябагъэ проценти 134-м нэсыгъ.

Я IX-рэ Международнэ инвестиционнэ форумэу «Шъачэ — 2010-рэ» зыфиIоу Iоныгъом и 16 — 19-м шылагъэм сомэ миллиард 22,2-рэ зыосэ инвестиционнэ проект 33-рэ ыкIи инвестициехэр зыщагъэфедэнхэ

альэкIышт площадкэ 77-рэ Адыгеим кышчыгъэлъэгъуагъ. Форумым зэзэгъыныгъэ 11-м Адыгеир щакIэтхагъ. Ахэм ащыщху сомэ миллиард 14,9-рэ хьурэ зэзэгъыныгъэ 10-р ЗАО-у «Страховая группа «УралСиб» зыфиIорэм дэлэжыгъэным телъытагъ. Инвестиционнэ зэзэгъыныгъэ 10-м шыщэу сомэ миллиард 14,6-м телъытэгъэ зэзэгъыныгъэ 8-м Адыгэ Республикэм и Президент акIэтхагъ.

Федеральнэ ыкIи республикэ бюджетхэм къахэкIырэ къэралыгъо инвестициехэр псэолъэшIыным ыкIи Адыгэ Республикэм ит объектхэр гъэкIэжыгъэнхэм 2010-рэ илъэсым апэIуагъэхьанэу агъэнэфагъэр сомэ 1 миллиардрэ миллиони 189,05-рэ мэхьу. Ащ щыщэу сомэ миллион 836,28-р федеральнэ бюджетым кытIупщышт, сомэ миллион 352,77-р республикэ бюджетым кыкIыныу агъэнэфагъ.

Тызыхэт илъэсым ибэдзэогъу и 1-м ехьулIэу объектхэм сомэ миллион 411,67-рэ апэIуагъэхьагъ. Ар илъэс лимитхэм япроцент 46,5-рэ хьуштыгъэ. ХэгъэунэфыкIыгъэмэ хьушт объектхэм ягъэпсын ыкIи ягъэкIэжыкIы пIухьащт мылькур подряд организациехэм афэтIупщыгъэныр щылэ мазэм республикэм зэрэщырагъэжыгъагъэр.

Тызыхэт илъэсым республикэ бюджетым имылькIоу сомэ миллион 562,3-рэ зыпIуагъэхьащт республикэ программэ 40 агъэнэфэгъагъ. Илъэсым иапэрэ мэзих кызыэригъэлъэгъагъэмкIэ, мы лъэныкIомкIэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ипшъэрылъэу агъэнэфэгъагъэхэр процент 56-у агъэцэкIэжыгъэх, программэхэм сомэ миллион 314,5-рэ апэIуагъэхьагъ. КъэкIонIэ пстэуми къарыкIыгъэ мылькIоу республикэ программэхэм ягъэцэкIэжыкIы пIуагъэхьагъэр сомэ 1 миллиардрэ миллион 77-м нэсыгъ. Ащ шыщэу федеральнэ бюджетым кыкIыгъэр сомэ миллион 664,9-рэ, муниципальнэ образованиехэм ябюджетхэм къахэкIыгъэр

сомэ миллион 37-рэ, миллион 60,6-р бюджетым хэмыхьэрэ къэкIуапIэхэм къахэкIыгъ.

ПсэолъэшIыным укытегущыIэн хумэ, хэгъэунэфыкIыгъэн пае апэрэ мэзихым псэолъэшI организациехэм сомэ миллиарди 2-рэ миллион 14,3-рэ алэ кызыэрэрагъэхьагъэр ыкIи гъэрэкло иапэрэ мэзих елбытыгъэмэ, ар проценти 10-кIэ зэрэнахьыбэр. Мэзихым кыкIоцI зэкIэмкIи квадратнэ метр 81355-рэ хьурэ псэолъэ 400 республикэм щатыгъ.

Унэ псэолъэшIыным хэхьоньгъэ дэхэклае ышIыгъ. 2010-рэ илъэсым иапэрэ мэзих зычIэсыхэрэ унэ квадратнэ метр 62336-рэ республикэм щатыгъ. 2009-рэ илъэсым иапэрэ мэзих елбытыгъэмэ, ар процент 20,8-кIэ нахьыб. ЗэкIэмкIи унэу атыгъэхэм ащыщху квадратнэ метр 46227-р цыIфхэм яунэе мылькIуагъэ ашIыгъ, ар 2009-рэ илъэсым иапэрэ мэзих атыгъагъэм проценти 4,8-кIэ нахь макI. Квартирабэу зэхэт унэху атыгъэхэр квадратнэ метр 16109-рэ мэхьу. ЗычIэсыхэрэ унэхэр тыгъэнхэм ипсынIагъэкIэ Краснодар краим ыуж Адыгэ Республикэм Кыблэ федеральнэ округым ятIонэрэ чIыплэр щибубытыгъ.

Предпринимательствэ цыкIуымкIэ Дунэе финанс кризисыр ушэтыпIэшхоу щытыгъ. КIоцI бэдзэршIыпIэм Iоф щышIэгъэным ахэр тегъэпсыкIыгъэхэшъ, япродукцие кызыэрэкличыгъэм кыныгъохэр къафэхьых. Къэлогъэн пае зыщылэжъэштыгъэр зрагъэгъотынымкIэ ыкIи зырыпсэуштыгъэр къэлэжыгъэнымкIэ предпринимательствэ цыкIур бэмэ ягугъэпIэшIоу зэрэщытыр. Непэ тиреспубликэ предприятие цыкIуху 3272-рэ, гурытху 42-рэ ыкIи шхьхэзэкIо предпринимательху мин 20 Iоф щашIэ.

ЗэкIэмкIи бизнес цыкIум нэгъырэ мин 50 фэдиз щэлажэ, ахэм ащыщху мин 27-р предприятие цыкIухэм ыкIи гурытхэм алутых. Тызыхэт илъэсым иапэрэ мэзих кызыэригъэлъэгъагъэмкIэ, продукцияеу кыдагъэкIырэм ибагъэ зэрэхахьорэм ипсынIагъэ проценти 102,5-м нэсыгъ.

Республикэм ипотребительскэ бэдзэршIыпIэ зыпкыитныгъэ хэлъэу ыкIи хэхьоньгъэхэр ышIыхэзэ Iоф ышIагъ. Товархэр нахьыбэу IуагъэкIыштыгъэх, муниципальнэ образование пстэуми сатыу сетым ащыхахьощтыгъ. Джащ фэдэу сатыушIыпIэ нахь инхэр ащагъэпсыштыгъэх. Республикэ бюджетым икъэкIонIэ шхьаIэхэм сатыур зэращыщыгъэу къэнэжы, экономикэм зыпкыитныгъэ егъэгъотыгъэным ылъапсэ ыгъэпытэзэ, сатыум социальнэ пшъэрылъхэр зэшIуехых. Непэ Адыгеим сатыу ыкIи общественнэ гъэшхэным япредприятие мини 3 фэдиз ит.

Общественнэ гъэшхэным тызыхэт илъэсым сомэ миллион 521,8-рэ зыосэ IофшIэнхэр зэшIуихыгъэх. Шыпккъэ, 2009-рэ илъэсым имэзих гъунапкъэу ыштэгъагъэхэм отраслэр албыкIэхьашыгъэн.

2010-рэ илъэсым имэзих сомэ миллиарди 3-рэ миллион 82,7-рэ зыосэ фэлэ-фашIэхэр тиреспубликэ щыпсэухэрэм афагъэцэкIагъэх. Уасэхэм ателъытагъэу пштэн хумэ, гъэрэкло иапэрэ мэзих IофшIагъэу къагъэлъэгъагъэм проценти 5,5-кIэ нахьыбэу мыгъэ зэшIуахын алъэкIыгъ. Отраслэм иIофшIагъэхэмкIэ Адыгеим Кыблэ федеральнэ округым пэрытныгъэр щыIыгъ.

ВЭРЭКЪО Хьалимэт. Адыгэ Республикэм экономикэ хэхьоньгъэхэмкIэ ыкIи сатыумкIэ иминистрэ игуадз.

Чъэпыогъум и 5-р — тиреспубликэ и Маф

ГъэхъэгъэшIухэмкIэ пэгъокIых

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэ-хьоныгъэмкIэ и Министерствэ цIыф кызырэкIохэр анахьбэу зэкIуалIэхэрэм, зызыфагъазэхэрэм ащыщ. Цыф куп зэфэшъ-хьафхэм социальнэ IэпыIэгъу ятыгъэныр, фэгъэкIотэныгъэу ялэхэр кыдалыгъэхэзэ яфэо-фашIэхэр гъэцэкIэгъэнхэр, ИофшIэн зэфыщытыкIэхэр гъэ-зекIогъэнхэр, кIэлэцIыкIухэмрэ ныхэмрэ къэухъумэгъэнхэр зип-шъэрылыр мы Министерствэр ары.

Мы лъэхъаным министр-ствэм анахь ыналэ зытыригъэ-тырэ Иофыгъохэм ащыщ Хэ-гъэгъу ззошхом иветеранхэм зы-щыпсэушхэ унэхэр ягъэгъо-тыгъэнхэр. Республикэм имэ-фэклI ехъулIэу министерствэм ИофшIагъэу илэхэм ягугъу къэ-пшын хъумэ, апэ ибгъэуцон фаеу кытIшIошIы Хэгъэгъу ззошхом иветеран нэбгырэ 287-у псэупIэ зэрагъэгъотыным пae субсидие зэрэтынэу чэзым хэтыгъэхэм ащыщэу 277-м ахъ-щэ IэпыIэгъу зэралукIагъэр. Мы чэзым джы кыхэнагъэр нэб-гыри 10.

Министерствэм кьепхыгъэ социальнэ учреждениехэм альэныкIокIи ИофшIэгъэ гъэнэ-фагъэхэри кыхэбгъэщынхэ плъэкIышт. Мары 1943-рэ илъэ-сым кышшэгъэжыагъэу Адыге-им иI нэжъ-Iужьхэмрэ сэкъат-ныгъэ зилэхэмрэ зыщайыгъхэ республикэ пансионат. Ар корпуситIоу зэхэт. Мыхэм

Сыд фэдэрэ къэралыгъуи, сыд фэдэрэ лъэхъани баиныгъэ шъхьалэу иIэр цIыфхэр ары. Джары ахэр социальнэу къэ-ухъумэгъэнхэм фэгъэгъэгъэ къулыкIум иIофшIэн зэрэгъэ-щэгъэм, амалэу, кIуачIэу иIэм мэхъаншIохэ зыкIыратырэр.

ягъэцэкIэжыын 2009-рэ илъэ-сым сомэ миллион 12-м ехъу пэIуагъэхьагъ. Ащ нэмыкIэу Урысые Федерацием и Прези-дент иунашъокIэ Адыгэ Рес-публикэм сомэ миллиони 6,8-рэ кыфатIупщыгъ мы пансiona-тым чыепIэ корпусэу хэтыр гъэкIэжыгъэным фэшI. Ащ ишIуагъэкIэ нэжъ-Iужьхэр зэ-рыс унэхэр, шхалIэр, нэмыкI-хэри гүлэтыпIэ хъугъэх, санита-рием ишапхъэхэр тыдэкIи кы-щыдэлгытагъэх.

Къыхэгъэщыгъэн фае Хэ-гъэгъу ззошхом иветеранхэр мы илъэсым фэло-фэшIэ зэфэшъ-хьафыбэкIэ министерствэм зэригъэгъушIуагъэхэр. ТекIо-ныгъэр кызыдагыгъэр илъэс 65-рэ зэрэхъугъэм ипэгъокIэу ветеранхэр зыщыпсэухэрэ унэ-хэм ягъэцэкIэжынкIэ мини-стерствэр IэпыIэгъу афэхъугъ. Адыгэ Республикэм игъэцэ-кIэкIо хэбзэ органхэмрэ цIыф-хэр социальнэу къэухъумэгъэн-хэм иучреждениехэмрэ вете-ран 39-мэ яунэхэм сомэ мил-лионрэ мин 200-рэ аосэ ИофшIэн зэфэшъхьафхэр ащафагъэцэ-кIагъэх. Ахэтых ахэм зиунашъ-хъэ, зипчъэ-шъхъаныгъупчъэ-хэр зэблахъугъэхэри, чэр зыфагъэкIэжыгъэхэри, джэ-

хашъом линолеум зыфыты-ральхьагъэхэри...

Мы илъэсым ыкIэхэм кы-зэIуахынэу щыт къэралыгъо учреждениеу «Многофункцио-нальный центр предоставления государственных и муниципальных услуг в г. Майкопе» зыфиIорэр. Ар зычIэтышт унэм игъэцэкIэжыны мы ма-фэхэм рагъэжыагъ.

КIэлэцIыкIухэм языгъэпсэ-фыгъо лъэхъанэ изэхэщэн джы ежъ субъектхэр ары фэгъэза-гъэхэр. Адыгэ Республикэм щыпсэурэ кIэлэцIыкIухэм ягъэ-мэфэ зыгъэпсэфыгъо мазэхэр шIуагъэ кьатэу кызыфэгъэфэ-дэгъэнхэм, ахэм япсауныгъэ гъэпытэгъэным епхыгъэ Иоф-тхьабзэхэм язэхэщэн зипшъэ-рылгыр ИофшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэ-хьоныгъэмкIэ Министерствэр ары.

КIэлэцIыкIухэм япсауныгъэ гъэпытэгъэным мы илъэсым сомэ миллиони 145-рэ пэIуа-гъэхьашт (икIыгъэ илъэсым — миллиони 109-рэ). ЗэкIэмкIи а кампанием кIэлэцIыкIу мин 21-рэ фэдиз кыхырагъэубытэнэу рахъухъэ. Мы илъэсым япса-уныгъэ агъэпытэным пae рес-публикэм щыпсэурэ кIэлэ-цIыкIоу учреждение зэфэшъ-

хьафхэм агъэкIонэу щытыр, икIыгъэ илъэсым егъэпшагъэ-мэ, нэбгырэ мини 2,5-кIэ на-хьыб. Республикэм ис кIэлэ-цIыкIухэм япсауныгъэ игъэпы-тэн илъэс реным Иоф дашIэ, арышъ, а кампанием пэIухъа-нэу щыт мылькур илъэс пса-ум тельытагъ. Арэу щытми, анахь мылькурбэ зыфатIупщы-рэр гъэмэфэ мазэхэм ялэхъан кIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфын изэхэщэн ары.

Республикэ министерствэм иIофшIэнкIэ мэхъаншIохэ зэри-тыхэрэм ащыщ сэкъатныгъэ зилэхэм, нэжъ-Iужьхэм зако-ным кыдилгытэрэ социальнэ IэпыIэгъур игъом ягъэгъоты-гъэныр. Цыфхэр социальнэу къэухъумэгъэнхэм иорганхэм яучетхэм мы лъэхъаным нэб-гырэ мин 75-м ехъу ахэт. Фе-деральнэ ыкIи республикэ бюд-жетхэм кьатIупщырэ мыль-кумкIэ ахэм зэкIэми социальнэ

IэпыIэгъу арагъэгъоты. Мы илъэсым иапэрэ илъэсныкIэ ащ сомэ миллион 400-м ехъу пэ-Iухьагъ.

Адыгэ Республикэм соци-альнэ политикэу щызэрахъэрэ цIыфхэм азыфагу ззэгъыны-гъэ, зэгурыIоныгъэ ильыным, социальнэ-экономическэ зэфы-щытыкIэхэр зыпкэ итынхэм фэлажъэ. Къэралыгъом игъэцэ-кIэкIо органхэм, профсоюзхэм ыкIи цIыфхэм ИофшIэн языты-хэрэм зэпхыныгъэ зэдырIэу зэрэздэлажъэхэрэм ишIуагъэ-кIэ, республикэм щыпсэухэрэр зыгъэгумэкIырэ Иофыгъуабэ зэшIохыгъэ мэхъу. Ар рэхъат-ныгъэм, зэгурыIоныгъэм изы кьэкIуапI.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт.
Сурэтым итыр: **нэжъ-
Iужьхэмрэ сэкъатныгъэ зи-
Iэхэмрэ зыщайыгъхэ панси-
онатым икорпусэу агъэцэ-
кIэжыгъэр.**

Тезыхыгъэр Iэшынэ Аслъан.

ТИЗIУКИГЪУ ГЪЭШIЭГЪОНХЭР

Бгъэпытэрэр нахьышIоу кыыотэжыы

Тигъэзет иныбджэгъушIоу Бэрэтэрэ Аскэр тызыIокIэм, тызыте-гушIагъэр къэстхыжыынэу сыфэрэжыи, тхылъ цIыкIум дэмыфэщитэу кыысщэхъу. Адыгэ Республикэм итын анахь лъапIэу медалэу «Адыге-им и Щытхъуэхъэр», Лениным иорден, нэмыкIхэри кыфагъэгъэщыагъэх. Илъэс кьинхэр зыпэкIэкIыгъэ хъулыфыгъэм зэгъэпшэнэу ышIыгъэхэр тшIогъэшIэгъоных.

щтэу кызырэрэIорэм пae зэкIэри къэ-сыубэу кызыщымыгъэхъу.

— **Узэрыгушхонхэу тилэр макIэп.**

— Тилэпкэ зыкIэхъопсыщыгъэ республикэр тиI, мэпсэу. Тиадыгэ бы-ракъ дунаим шашIэ. Президент тиI. Тиспортсменхэм, культурэм иIофы-шIэхэм щытхъоу кытфахьырэр IэкIыб хэгъэгумэ альэлэсы. Зэгъэпшэнхэр зыкIэсшIыхэрэр нахьышIоу тыщылэ тшIоигъошъ ары.

— **Колхозым ипащэу узыхадзым чылэм узэрэфэгъумэкIыщыгъэр шъуикъуаджэ щыцмэ кьалотэжыы. Поликлиникэр, культурэм и Унэ, спортзалыр, колхоз конторэр, Те-уцонжэ Цыгъо ыцIэ зыхьырэ музеир, нэмыкIхэри ябгъэшIыгъагъэх.**

— Колхозым кылэжыырэ мыль-кумкIэ ахэр ашIыщыгъэх. Цыфмэ шIоу афапшIэрэр ащыгъупшэжырэрп.

— **Хэгъэгъу ззошхом ишIэгъэхэм шъуапIугъэу зэ кыысепIогъагъ.**

— СыкIэлагъ. Чэмыр кIатшIэзэ,

тыжъоштыгъ, чIыгур тылэжыщытыгъ. Бзылфыгъэмэ Иоф зэрашIэщыгъэр кьэIотэжыгъошIоп. Чэщи мафи зэха-мыдзэу лажъщыгъэх. Нэпсэу кыахы-рэр орэдэу кьалорэмкIэ агъэбылты-щыгъ. Кыысфарэгъэгъу, ау непэ арэу-щтэу лэжэн зымылэкIышт хъуль-фыгъабэ плъэгъушх.

— **Шъузабэу Гьобэкъуае дэсыгъэр мэкIагъэп. Хъулыфыгъи 150-м ехъу заом цыфэхыгъ.**

— УIагъэу къэзыгъэгъэжыгъэхэм IэпыIэгъу ящыкIэгъагъ. Цыфхэр кьы-ным ыпсыхьагъэх, зэрэгъэотыхэм ыгъэлэшыщыгъэх. КIалэмэ пхъэр тамэкIэ кьахьыщыгъ. Хатэр кьазгыр-кIэ атIыщыгъ...

— **Цыфмэ гушIуагъо сыда кьа-фэзыхьыщыгъэр?**

— Шъузабэхэм агу ихъыкIырэр кьыдгурыIоштыгъ. Яунагъохэм Iэпы-Iэгъу тафэхъузэ, сыхъат гу-шIуагъохэр кьадгъэкIуштыгъэх. Шъузабэхэу нэпсыр кызыхыхэ-

рэр кьэбар щхэнхэмкIэ къэзыгъэгъушIо-жыынхэ зыльэкIышхэри кытхэтыгъэх.

— **Культурэм уфэщэгъэу унсэу-щыгъа?**

— Адыгэ театрэр, тиартистхэр Гъо-бэкъуае кьезгъэблагъэщыгъэх, ахъщэу ащ пэIухъащтри кьэдгъотыщыгъ. Тикъуаджэхэм адэсхэм Лэпкэ теат-рэр, тиорэдыIохэр нахьыбэрэ ахэхан-хэу сыфай. «Адыгэ макъэр» кысэстхы-кIы, седжэ...

— **Адыгэ культурэм ия V-рэ Дунэе фестиваль тилэцт, AP-м имэфэкли хэдгъэунэфыкIышх. Тигъэгъэгъэсэмэ сыда кьанIо пшIоугъор?**

— Адыгэ Республикэ зэрэтиIэм ты-рыгушхозэ, тиIофшIэнкIэ дгъэдэхэнэу сыфай. НыбжыкIэ шIагъохэр тилэх. Ахэр тэшъумыгъэубхэу нахь гъэшIэ-гъонэу зэрэпсэушхэм тыпыжъугъэлъ. Тиреспубликэ и Президентэу Тхьа-кIушынэ Аслъан дэгъоу сэшIэ, сылу-кIэуи кыхьэкIы. Республикэм игъэдэ-хэн зэрэпылгыр сэшIэшъ, десэгъаштэ. Тиреспубликэ зыдгъэпытэкIэ, нахьышIоу кытэгъэжышх. Сыфай сикIалэмэ кьа-пыфагъэмэ янасып слэгъоу сыщылэнэу.

— **Тхьэм уигухэлъышIухэр кьыб-дегъэхъух.**

— Тхьауегъэпсэу.

САХЬИДЭКЪО Нурбий.

Сурэтым итыр: **Бэрэтэрэ Аскэр.**

Чъэпыогъум и 5-р — тиреспубликэ и Маф

Къытхэтыгъэх ащ фэдэ цыфхэр

ШУКІЭ, ДАХЭКІЭ ТЫГУ КЪЭКІЫЖЬЫХ

Юфыгъо зэфэшъафыбэмэ апсыхъэгъэ нахыжъхэу сыдигъокІи ныбджэгъуныгъэм фэшъыпкъэхэу зигъогу кырыкІуагъэхэр гъашІэм кызыдихьырэ пычыгъохэу къэнэжых, ахэр зыщыбгъэгъушпэнхэ плъэкІыштэп. Джырэ дунаеу тызыхэтым щыІэкІэ зэфыщытыкІэу тилэ хъугъэхэм узыхаплъэкІэ гукъэкІыжъхэм анахыбэр ныбджэгъуныгъэ шъыпкъэныгъэшхоу зэфыраІагъэм кыхэкІэу угу инэу кыфызы, мы дунэешхом рэхъатныгъэ шымыгъогъу охъу, хъазаб ухадзэ е а гупшысэ дэдэхэм гур плэпахэу, бгъэм дэмыфэу уарыгушхожъуи охътабэ кыокІоу кыхэкІы.

УикІэлэгъум кыщыублагъэу зын-зытымэ уакъыхэкІыгъэм фэдэу шІу узэрэлъгъоу узэхэтыгъэу, узедеджагъэу, бэри Іоф зэдэпшлагъэу, ренэу узэфэшъыпкъэ зэпыгъэ, зэфэныгъэр ыльапсэу ллэшІэгъуныкыом ехъу узыхэтыгъэ ныбджэгъухэр шымыІажъхэ зыхъукІэ ибэм фэдэу дунаим укытенэ, ащ иушэтынхэр псынклагъохэп ыкІи щэчыгъуаеу щытых.

Зигугъу къэсшІыштхэр ХъакІэмыз Нурбий, Теуцожь Андзаур, АкІэгъу Къэлэшъау. Ахэр непэ къытхэтыгъэхэм, Нурбий — шышъхъэІум ыкІэм, Андзаур чъэпыогъум иапэрэ мафэм, Къэлэшъау чъэпыогъум ыкІэхэм аныбжъхэр илъэс 80-рэ хъуштыгъэх.

ХъакІэмыз Нурбий Мусарбий ыкъор лы Іушэу, цыф зафэу, хъалэлыныгъэшхо зыхэлъ пащэу щытыгъ. Ащ Іоф дэпшІанкІэ псынклагъэ. ІофшІэн хэшІыкІышхо фырилагъ, анахъу инженер-механик сэнэхъатым ыльэныкыокІэ шІэныгъэшІу ІэкІэлъыгъ. Научнэ екІоллакІэхэр иІофшІэн шигъэфедэхэзэ, производствэм ренэу зыкыыригъэлэтыштыгъэ. Мэкъу-мэщ хызмэтым хэхъоныгъэхэр егъэшІыгъэнхэмкІэ хэкум щызэхашхэр семинархэм мыпшъыжъэу ахэлажъэ-

штыгъэ. Ренэу кІэ горэхэр иІофшІэн зэрэхилъхъащтхэм пылгыгъ, нэужым тэ, ащ и Іо ф ш І а - гъэхэр кызы Іэ к І э д г ь а х ь э - щ т ы г ь э х . ЗэгурыІоныгъэ дэгъу та-зыфагу илъэу Іоф зэрэзэдатшІэрэм ишІуагъэкІэ, мэкъу-мэщ производ-

ХъакІэмыз Нурбий.

ствэм кыгъэгъуцурэ пшъэрылхэр икъоу зэшІохыгъэнхэм иамал дэгъухэр тилэщтыгъэ. Джащ фэдэу былымхуным ыкІи къэкІыхэрэм ядэлэжъэн механизацие, лэжыгъэхэр зэратакъор хъамэр автоматизацие шІыгъэнхэр, МТП-м техникескэ уплъэкІунхэр ыкІи гъэцкІэжыынхэр ешІылІэгъэнхэр — зэкІэ Нурбий зэшІуиынхэ, ылэ кыыригъэхъанхэ ылъэкІыгъ. АщкІэ Шэуджэн районыр ренэу къахэщыштыгъэ, анахъ пэрытхэм ащыщыгъ. Акъылыгъэшхо зыхэлъ пащэм ишІуагъэкІэ мэкъу-мэщ хызмэтым ыльэныкыокІэ апэрэу Социалистическэ ІофшІэным и Лыхъужъхэр тилэхэ хъугъагъэ. Ахэр А. Мэрэтыкыор ыкІи А. Сихъур.

Цыф шлагъоу, ныбджэгъу шъыпкъэу, илъэс пчъагъэм кыкІоцІ мэкъумэщ производствэм иІофшІэн изэхэщэкІуагъэу **Теуцожь Андзаур Ахъмэт ыкъор** псаоу непэ кытхэмытыжъми, ащ ижъуагъо кІосагъэп, иІахыл гупсэхэм, иныбджэгъугъэхэм ар шІукІэ, дахэкІэ агу къэкІыжъы.

Андзаур ищыІэныгъэ гъогу псынклагъэу пфэлоштэп. Илъэс 13 нахъ ымыныбжъэу зэо лъэхъаным ар хеубытэшъ, щыІэныгъэм икІынхэр бушэтынхэу мэхъу. ЩыІэкІэ-псэукІэу

Теуцожь Андзаур.

ащыгъум щыІагъэр зэрэмыпсынклагъэм кыхэкІэу, ыныбжъемылгытыгъэу прицепщикэу, комбайнерым иІэпыІэгъоу, Іахъоу лэжъагъэ, нэмыкІ ІофшІэнхэри ыгъэцкІагъэх. Зэо ужым дзэм къулыкъур щихыгъ. Нэужым Кубанскэ мэкъумэщ институтым чІахы, зоотехник сэнэхъатыр иІэу икъоджэ гупсэу Джэджъахьаблэ дэт колхозым щылэжъэнэу кыгъэзэжъыгъ. 1963-рэ илъэсым иІофшІаІэрэ зэхэщэкІо дэгъоу зэрэщытымрэ гу къалъати, мэкъу-мэщымкІэ Теуцожь районым и ГъэІорышІаплэ ипащэ игуадзэу агъэнэфагъ. Нэужым ауж кыинэрэ колхозэу «Советская Адыгея» зыфиІорэм агъакІуи, Краснодар псыІыгыпІэр рагъажъи, унагъохэр загъэкошчыгъэхэ лъэхъаным нэс Іоф щыІагъ. ЕтІанэ колхозэу «Путь Ильича» зыфиІорэм итхъамагъэу, нэужым ар совхоз зашІыжъым ащ идиректорэу агъэнафэ. Мыщи ІофшІэнхэр дэгъоу щызэхъищэн ыльэкІыгъ, совхозыр ыльэ теуцонымкІэ амал дэгъухэр кызыфигъэфедатгъэх. 1974-рэ илъэсым, а лъэхъаным ежъ фэдабэмэ зэрэжъэныгъэу, ежъ ипринципиальнэ еплъыкІэхэм зэ-

ратемыкІырэм ыпкъ кыкІэу партием ирайком пэуцужыын фаеу хъугъагъ. Ащ кыхэкІыкІэ иІэнатІэ Іахи, инкубатор-чэтэхъо станцие ащэжъыгъагъ, пэрыохъоу кыкыокІыгъэхэм ямылгытыгъэу, нэужым ар дэгъу дэдэу зэтыригъэпсыхъажъыгъагъ, анахъ чэтэхъо фабрикэ пэрытхэм ащыщ ышІыгъагъ.

Илъэс 14 Іоф ышІагъэу, ипсауныгъэ изытет кыхэкІыкІэ Теуцожь райисполкомым иаппарат Андзаур ащэжъы, етІанэ пенсием макІо. Цыфыныгъэу, хъалэлыныгъэу, шъыпкъагъэу мы лІым хэлъыгъэхэм пае шІу дэдэ альэгъуштыгъэ, шъхъэкІэфагъэ фашыштыгъэ. Лъэуж дахэ кыгъэнагъ, къэралыгъо тын лъаплэхэр кыфагъэшъошагъэх, къалэм ыкІи районым яцыф гъэшІогащІэр кыфаусыгъагъ. Мы цыф шлагъом игъонэмысэу идунай зэрехъожъыгъэр зышІэщтыгъэхэмкІэ чІэнэгъэшхо хъугъэ. Ар егъашІэм шІукІэ тыгу илышты.

АкІэгъу Къэлэшъау Лилыу ыкыом щыІэныгъэ гъогу кыин, ау гъогу гъэшІэгъон ыкІи гъогу бай кыкІугъ. Апшъэрэ гъэсэныгъэ зызэригъэгъотыгъэм кыщыублагъэу пэщэ ІэнатІэхэм аІутыгъ. Инженер-псэолъэшІ кызырэкІом кыщыублагъэу, инженер шъхъаІэу, мэкъу-мэщым иотраслэ зэфэшъафхэм япащэу, пынджлэжъ совхоз анахъ инэу «Прикубанский» зыфиІорэм идиректорэу Іоф ышІагъ. Шэн гъэтылгыгъэ зэрэхэлъым кыхэкІэу цыфэу зыхэхтхэм шъхъэкІэфэныгъэшхо кыфащІыштыгъэ. Мурадэу зыфигъэуцу-

жыгъэм дэх имыІэу факІоштыгъэ. Мыпшъыжъэу икъарыу цыфхэм афигъэлэжъагъ, ежъым ІэкІэлъ ІэпэлэсэныгъэмкІэ адэгошагъ.

ІофшІэным ыкІи цыфхэм гугъыныгъэшхоу афыриІэм, цыф кызырэкІоу зэрэщытым кыхэкІэу, Тэхъутэмыкыое районым щыпсэхэрэм ыкІи предприятиеу, организациеу Іоф зыщышІагъэхэм ащылэжъагъэхэм ренэу шІукІэ агу къэкІыжъы. Гъэхъэгъэ дэгъухэр ышІыхэзэ, ищыІэныгъэ гъогу зэрэпхырищыгъэм пае правительствэ тынхэр мымакІэу кыфагъэшъошагъэх.

ЫныбжъыкІэ кытефи зигъэпсэфынэу зэтІысыжъми зымышІэу шысышъугъэп, лъэкІэ зэфэшъафхэм азыфагу зэгурыІоныгъэрэ мамырныгъэрэ илыным афэлэжъагъ.

Джырэ уахътэм елгытыгъэмэ, Н.М. ХъакІэмызыр, А.А. Теуцожьыр, Къ.Л. АкІэгъур мэкъумэщ хызмэтым зыщылэжъэгъэхэ лъэхъаныр кыныгъ. ЩыІэкІэ-псэукІэр нахышІу шІыгъэным пае республикэ статус тилэн фэягъэ. Мы лъэхъаным зышІэ кветІогъэ нэбгырищыр ыкІи ахэр зипэщэ коллективхэр Адыгеим экономикэ хэхъоныгъэхэр ышІынхэмкІэ апэрэ сатырхэм ахэтыгъэх. А лъэхъаным къытхэтыгъэхэм зэкІэми кызырешІэжъырэмкІэ, охътэ кІэкІым кыкІоцІ мэкъумэщ хызмэтыр техникэ кІуачІэкІэ зэрэуІэшыгъэр фэди 5-кІэ кьэтІэтын тлъэкІыгъагъ, лэжыгъэу Іутхыжыгъэмэ ибагъэ тонн мин 500-м нэдгъэсыгъагъ, мэкъумэщ культурэхэм яугъыжыын фэди 2,5-кІэ хэдгъэхъуагъ. Джащ фэдагъ былымхъунри чэтхъунри.

Мы нэбгырищым ягъэхъагъэхэр Адыгэ РеспубликэмкІэ осэшхоу щыт. Ахэр непэ псаоу кытхэмытыжъхэми, шытхъур адэжъ. Тхъэм джэнэт лъаплэ кьарет.

ХЪУНЭГО Чатиб.

Редактор шъхъаІэр: ■ Зэхэзыщагъэхэр: ДЭРБЭ Тимур

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

■ КъыдзыгъэкІырэр: Адыгэ Республикэм лъэкІэ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэкІэгъу-хэм адырлэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет

■ Зышаушыхъатыгъэр: Урысые Федерацием хъутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зылыІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерство и Темир-Кавказ чІиІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхъатыгъэ номерыр ПИ №10-3892

■ Зышыхаутырэр ОАО-у "Полиграф тедзапІэу "Адыгеир", 385000, к. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

■ Редакциер зыдэщыІэр: 385000, к. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197. Телефонхэр: приемнэр — 52-16-79, редактор шъхъаІэм иапэрэ гуадзэр — 52-49-44, редактор гуадзэр — пшъэдэ-кІыжъ зыхъырэ секретары — 52-16-77. E-mail: adygvoice@mail.ru

■ Пчъагъэр 4664 Индексхэр 52161 52162 Зак. 2712